

7. Солдатенко М. М. Самостійна пізнавальна діяльність у контексті Болонського процесу / М. М. Солдатенко // Рідна школа. – 2005. – №1. – С. 3–5.
8. Шимко І. Проблеми організації самостійної роботи у вищій школі/ І.Шимко// Рідна школа. – 2005. –№8. – С. 34–35.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ

**Литвиненко Н.В., Силенко Г.Я., Пінчук В.А., Пурденко Т.Й., Самарченко Л.А.,
Гладка В.М., Кривчун А.М., Дельва М.Ю., Дельва І.І., Палєнка О.Є., Санік О.В., Силенко Ю.І.**
ВНДЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто питання застосування інноваційних технологій самостійної роботи в системі підготовки лікарів. Акцентується увага на тому, що ця система має формувати потребу в самостійному оволодінні професійними знаннями, уміннями і навичками. Автори наголошують, що медичний ВНЗ мусить підготувати фахівця, який володіє необхідним рівнем компетенцій, здатного забезпечити клінічну ефективність технологій і стандартів надання медичної допомоги.

Ключові слова: самостійна робота, інноваційні технології, система підготовки лікарів.

Одним із визначальних чинників розвитку України на сучасному етапі є постійне впровадження інновацій у всі сфери професійної діяльності. Особливо це стосується системи освіти, вдосконалення якої зумовлене необхідністю підготовки майбутніх поколінь до життя в сучасному суспільстві та їх мобільної адаптації до нових потреб ринку праці. Аналіз останніх досліджень із проблем впровадження освітніх інновацій свідчить, що провідними напрямками цього процесу є створення, вдосконалення і застосування освітніх, дидактичних, виховних, управлінських систем або їхніх компонентів, які суттєво поліпшують результати освітньої діяльності. Цей процес набуває особливого значення в умовах дії європейської кредитно-трансферної системи, яка передбачає широке застосування самопідготовки студентів [1].

Пріоритетною метою медичної освіти і критерієм її ефективності стають розвиток особистісного потенціалу та реалізація професійної складової майбутнього лікаря. Актуальність проблеми оволодіння студентами методами самостійної пізнавальної діяльності зумовлена тим, що в період навчання у виші закладаються основи майбутньої самостійної професійної діяльності. У цьому зв'язку особливо важливо, аби студенти усвідомлювали, що самостійна робота покликана завершувати завдання всіх інших видів навчальної роботи, бо знання, що не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися справжнім надбанням особистості.

У цьому зв'язку навчальний процес у ВНЗ передбачає поетапне і послідовне оволодіння кожним студентом знаннями на теоретичному і практичному рівні. Важливу роль у процесі навчання відіграє самостійна робота студента над навчальним матеріалом на тлі посилення відповідальності викладачів за розвиток навичок самостійної роботи, за стимулювання професійного зростання студентів, виховання їхньої творчої активності та ініціативи. В освітньому процесі вищого навчального закладу виділяють два види самостійної роботи студентів: у навчальний і позанавчальний час. Самостійна робота студентів у навчальний час охоплює роботу на лекціях і практичних заняттях, яку можна проводити в різних формах: «мозкової атаки», дискусій, обговорення конкретних ситуацій тощо. Самостійна робота студентів у позаурочний час передбачає роботу з літературою за фахом, реферування літератури (лише цінне і корисне), анотування книг, статей, повторення пройденого теоретичного матеріалу, виконання вправ, розв'язання задач, підготовку до доповіді, самостійну роботу в Інтернеті (пошук інформації в мережі, організація діалогу в мережі, створення тематичних web сторінок і web квестів) [2].

Сучасна система підготовки лікаря покликана формувати в нього потреби в самостійному безперервному оволодінні професійними знаннями, вміннями і навичками протягом усього його життя. Медичний виш має гарантувати підготовку фахівця, який володіє необхідним рівнем компетенцій, здатного забезпечити клінічну ефективність технологій і стандартів надання медичної допомоги.

У всьому світі нині спостерігається посилений інтерес до технологій дистанційної освіти, що особливо важливо у вищій і безперервній освіті. Сприяють впровадженню цього методу навчання розвиток телекомунікацій та Інтернету. Це дає студентам можливість навчатися в індивідуальному режимі, без особистої участі викладача. Тому великого значення в поліпшенні якості підготовки майбутніх лікарів набуває забезпечення освітнього процесу електронними ресурсами - електронними бібліотеками, засобами телекомунікацій та мережею Інтернет. Інноваційний розвиток – це об'єктивно зумовлений, цілеспрямований і незворотний процес переходу вишу з одного стану в інший. Здійснюється цей процес переважно за допомогою цілеспрямованого внесення в діяльність навчального закладу якісно нових елементів, властивостей і характеристик. Інновації забезпечують процес якісних змін системи, передумовою і змістом яких виступають нововведення, що забезпечують її оптимальний і стабільний розвиток. Інноваційна стратегія розвитку вищого навчального закладу є найважливішим фактором успішної діяльності вишу в сучасних умовах [3].

Незважаючи на велику кількість інноваційних методів, як і раніше, не втрачають актуальності традиційні методи, серед яких слід зазначити науково-дослідну роботу, яка є одним з ефективних шляхів виховання фахівця інноваційного типу. Вона активізує пізнавальну і творчу діяльність студентів, створює оптимальні умови для підвищення рівня професійної підготовленості студентів медичного ВНЗ, формує не тільки дослідницькі вміння і навички, а й інші професійні якості. Доцільність її використання серед студентів в умовах інноваційного навчання в професійному становленні фахівців не викликає сумніву.

Поширеною формою позааудиторної самостійної роботи студентів є студентські конференції, які проводяться в різних формах: науково-практичні дебати, круглий стіл, робота в «малих групах», ігри «Діагностика патологічно-

го синдрому», «Що? Де? Коли?» та ін. До роботи залучаються студенти кількох груп, які заздалегідь готуються за темою конференції, активно відповідають на запитання доповідачів, беруть участь у вікторинах, у обговоренні представлених хворих або клінічних ситуацій. Обміну досвідом, виявленню талановитої і перспективної молоді, підвищенню наукового прогресу сприяють студентські дистанційні Інтернет-конференції з міжнародною участю з публікацією тез і статей. Кожен метод формує свої компетенції, тому поєднання різних методів і форм освітнього процесу сприяє досягненню найвищого ефекту від їх використання.

У ролі ще одного системотворчого блоку в процесі самостійної роботи студентів на клінічних кафедрах медичного ВНЗ є модуль навчання у вигляді самостійної курації хворого з наступним написанням навчальної історії хвороби (або протоколу спостереження за хворим). Важливим моментом такого підходу до формування клінічного досвіду студента є прямий доступ до пацієнта і безперервність спостереження. Проведений аналіз показав, що використання такого навчання створює найвищу мотивацію до самостійної роботи студента.

Інші форми позааудиторної самостійної роботи студентів (проведення науково-дослідної роботи, участь у студентських науково-практичних конференціях і конференціях з практичної медицини) стають важливою складовою навчального процесу, необхідним засобом підвищення мотивації до навчання, забезпечуючи тим самим якісну професійну підготовку. Участь студентів у дослідницькій роботі робить їх гармонійно розвиненими особистостями і фахівцями, які досконало володіють професійними медичними знаннями та можуть застосовувати здобуті знання на практиці. Слід зазначити, що дослідницькі навички вигідно вирізняють студентів-гуртківців із-поміж інших і сприяють формуванню професійного статусу.

Таким чином, важливість і необхідність якісної підготовки студентів медичних вишів у системі підготовки майбутнього фахівця незаперечна. Дуже важливо, щоб унаслідок цього навчання кожен студент опанував ті знання, вміння і навички, які дозволять йому після закінчення ВНЗ працювати в закладах первинної ланки охорони здоров'я самостійно.

Список використаної літератури

1. Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті / Л. І. Даниленко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 120 с.
2. Сучасні тенденції самоосвітньої діяльності студентів у медичному ВНЗ / О. Я. Бабак, О. В. Степанова, І. І. Зелена [та ін.] // Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ : матеріали XLVIII навчально-методичної конференції. – Харків. – 2014. – С. 32-34.
3. Клімова Г. П. Інноваційний розвиток вищої освіти України: методологічний аспект аналізу / Г. П. Клімова // Актуальні питання інноваційного розвитку. – 2012. – № 3. – С. 90-103.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА ВИРОБНИЧІЙ ПРАКТИЦІ (ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ) НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ

Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А.Б., Шумейко І.А., Дігтярь І.І., Стороженко О.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено питання організації виробничої практики «Догляд за хворими» змістового модуля «Догляд за хворими хірургічного профілю».

Ключові слова: виробнича практика, кредитно-модульна система, загальна хірургія, самостійна робота.

УДК: 617-083:378.147.88

Основою для організації виробничої практики зі змістового модуля «Догляд за хворими хірургічного профілю» є типова навчальна програма «Догляд за хворими (практика)». За навчальним планом на практику з догляду за хворими хірургічного профілю виділено 1,66 змістового модуля – 50 годин, з яких 10 годин – аудиторна робота, 40 годин – самостійна робота.

Оскільки під час практики студенти вперше ознайомлюються з клінікою та безпосередньо спілкуються з хворими хірургічного профілю, робочий день студента складається з двох частин: 1) засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стаціонару та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем викладача у вигляді практичних занять – по 2 академічні години за розкладом протягом трьох днів; аудиторна частина практики складає 10 годин; 2) самостійна робота студента у відділеннях хірургічного стаціонару, які є клінічними базами кафедри загальної хірургії в позаурочний час за графіком, розробленим кафедрою загальної хірургії, самопідготовка із закріплення отриманих знань і вмінь – по 4 академічні години в день; самостійна робота студентів складає 40 годин.

Метою виробничої практики з догляду за хворими хірургічного профілю є досягнення провідних цілей змістового модуля:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця і принципами фахової субординації в хірургічній клініці.

2. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими хірургічного профілю, виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Для досягнення поставленої мети студенти мають засвоїти теми згідно з програмою та опанувати практичні навички, які відповідають темам практичних занять.

Опанування практичних навичок відбувається під час практичних занять і, в основному, під час самостійної роботи студента. Для цього студенти приходять у вільний від аудиторних занять час, їм дається можливість пра-